

To: (10)(2e) [redacted] (10)(2e) [redacted]@rivm.nl; (10)(2e) [redacted] (10)(2e) [redacted]@rivm.nl
Cc: (10)(2e) [redacted] (10)(2e) [redacted]@rivm.nl
From: (10)(2e) [redacted]
Sent: Tue 6/2/2020 9:57:21 AM
Subject: FW: Uitkomsten onderzoek corona en ventilatie van UvA
Received: Tue 6/2/2020 9:57:22 AM

Zie onder. Ter info.

Groet (10)(2e) [redacted]

Van: (10)(2e) [redacted]
Verzonden: dinsdag 2 juni 2020 11:53
Aan: (10)(2e) [redacted] (10)(2e) [redacted]@TechniekNederland.nl
CC: (10)(2e) [redacted] (10)(2e) [redacted]@rivm.nl
Onderwerp: RE: Uitkomsten onderzoek corona en ventilatie van UvA

Geachte (10)(2e) [redacted]

Na intern overleg beantwoord ik uw vragen in de brief van 29 mei met als onderwerp 'Uitkomsten onderzoek corona en ventilatie UvA'.

1. Is het UvA-onderzoek reden om uw mening ten aanzien van de rol van ventilatiesystemen en de kans op besmetting met het coronavirus te herzien?

Het onderzoek geeft onvoldoende aanleiding om de onderbouwing over aerogene verspreiding te herzien. Het UvA-onderzoek toont aan dat er aerosolverbreiding plaatsvindt en dat aerosolen enige tijd in de lucht blijven, vooral in slecht geventileerde ruimtes. Er is echter geen onderzoek gedaan naar transmissie van SARS-CoV-2. In onze onderbouwing wordt ook gesteld dat "het is aangetoond dat aerosolen worden gevormd door mensen bij niezen, hoesten en praten" maar daarbij wordt opgemerkt dat er "op dit moment nog onvoldoende bewijs of het virus over langere afstand verspreid kan worden, dan daadwerkelijk infectieus is en tot besmettingen kan leiden." In de onderbouwing wordt het belang van goede ventilatie benoemd.

2. Is het UvA-onderzoek aanleiding om na te gaan of goede ventilatiesystemen de kans op besmetting kunnen verkleinen?

Vanwege bovenstaande is er geen reden om aanvullende maatregelen te nemen voor ventilatiesystemen. In de onderbouwing wordt wel gesteld: "De geldende richtlijnen en onderhoudsinstructies kunnen worden gevolgd. Het is wel van belang dat er mogelijkheden zijn om te ventileren; goed ventileren is nodig voor het verversen van de lucht en draagt bij aan een prettig en gezond binnenklimaat."

3. Is het UvA-onderzoek aanleiding om te onderzoeken of kleine waterdruppeltjes (aerosolen) gevaar opleveren voor overdracht van het coronavirus?

Het is goed dat hier onderzoek naar wordt gedaan. Verschillende universiteiten en instituten zijn hier mee bezig. Ook binnen het RIVM wordt hier naar gekeken en we houden de ontwikkelingen op dit gebied bij. Mocht blijken dat er aerogene transmissie plaatsvindt dan kan dit leiden tot herziening van de onderbouwing (uitgezonderd zingen en sporten; hierover wordt separaat geadviseerd).

4. Is het UvA-onderzoek aanleiding om alsnog aanpassing van ventilatiesystemen te adviseren om besmetting met het coronavirus te voorkomen?
Zie vraag 2.

Voor aanvullende informatie kunt u contact opnemen met ondergetekende.

Met vriendelijke groet,

(10)(2e) [redacted]

(10)(2e) [redacted]

(10)(2e) [redacted]

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
 (10)(2e) [redacted] 3720BA Bilthoven

(10)(2e)
www.rivm.nl | www.lchv.nl

Van: Terpstra Doekle <(10)(2e)@TechniekNederland.nl>

Verzonden: vrijdag 29 mei 2020 12:35

Aan: (10)(2e) <info@rivm.nl>; (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>

Onderwerp: Uitkomsten onderzoek corona en ventilatie van UvA

Geachte heer (10)(2e)

Dank voor uw reactie van 19 mei op onze brief van 6 mei jl. waarin wij u vroegen een uitspraak te doen naar aanleiding van een advies van REHVA, de Europese vakorganisatie voor ventilatie, verwarming en airconditioning, over aanpassingen in het gebruik van ventilatiesystemen en sanitaire voorzieningen om de verspreiding van het coronavirus te voorkomen.

Vandaag verschenen berichten in de media over een onderzoek dat natuurkundigen en medisch onderzoekers van de UvA hebben uitgevoerd. De berichten over het UvA-onderzoek kunnen (opnieuw) aanleiding geven tot verwarring.

In bijgaande brief vragen wij u om zo spoedig mogelijk duidelijkheid te verschaffen en onze vragen te beantwoorden.

Met vriendelijke groet

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

E (10)(2e)@TechniekNederland.nl

W technieknederland.nl

Bredewater 20

2715 CA Zoetermeer